

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004199

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-12-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хазієв Арсеній Вадимович

2. Arseniy Khaziyev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-7730-0294

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 19-01-2026

Спеціальність за освітою: 035 Філологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11436

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35, 04.21.43

Тема дисертації:

1. Формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти
2. Formation of leadership qualities in future psychologists in institutions of higher education

Реферат:

1. Хазієв А.В. Формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Міністерство освіти і науки України, Харків, 2025. У дисертації здійснено теоретичний аналіз проблеми та запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов та експериментальній перевірці їх впливу на сформованість лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Об'єкт дослідження –

процес професійної підготовки майбутніх психологів у закладі вищої освіти. Предмет дослідження – педагогічні умови формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Метою дослідження є виявлення впливу науково обґрунтованих і експериментально перевірених педагогічних умов формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти на рівень сформованості означеної якості, У вступі обґрунтовано актуальність, доцільність наукового вивчення проблеми формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти, яка посилюється необхідністю усунення виявлених суперечностей, що об'єктивно існують у педагогічній теорії та практиці сучасних закладів вищої освіти, зокрема: – між суспільною потребою у фахівцях-лідерах, здатних до управління змінами, професійної рефлексії і соціальної відповідальності та недостатнім рівнем сформованості лідерських якостей у випускників закладів вищої освіти; – між необхідністю розвитку інноваційних педагогічних технологій формування лідерських якостей у майбутніх психологів та відсутністю науково обґрунтованих моделей і методик, які б забезпечували ефективну інтеграцію цих технологій у навчальний процес; – між необхідністю формування у студентів-психологів готовності до лідерської діяльності в умовах сучасних викликів та недостатнім психолого-педагогічним забезпеченням процесу розвитку лідерського потенціалу у закладах вищої освіти. У першому розділі на підставі уточнення суті ключових понять дослідження («лідерський потенціал», «лідерський потенціал студента-психолога», «компетентнісний підхід», «компетентнісний підхід у формуванні лідерських якостей майбутніх психологів», «формування лідерських якостей у професійній підготовці») визначено лідерські якості майбутніх психологів як інтегрований комплекс особистісних і професійних характеристик (ціннісно-мотиваційних, когнітивних, комунікативних, емоційно-вольових, рефлексивних), що забезпечують здатність ефективно організовувати спільну діяльність, спрямовувати розвиток інших, приймати виважені рішення в умовах професійної відповідальності та сприяти гармонізації міжособистісних відносин у різних соціальних контекстах. Визначено специфіку психологічного лідерства, що полягає в унікальному поєднанні класичних лідерських якостей з професійними компетенціями, цінностями та етикою професії психолога. Проведено аналіз сучасного стану підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти. У другому розділі структуру формування лідерських якостей майбутніх психологів представлено як сукупність взаємопов'язаних компонентів: когнітивного (знання з теорії лідерства, психодіагностики, консультування, а також навички аналізу поведінки та управління міжособистісною взаємодією); мотиваційно-ціннісного (особистісна зацікавленість у професійній діяльності та сформована система цінностей, що спрямовує поведінку майбутнього психолога-лідера); емоційно-вольового (емоційна стійкість, емоційна гнучкість, емпатія, толерантність, саморегуляція, цілеспрямованість, стресостійкість та ініціативність); комунікативного (навички міжособистісної комунікації, конструктивної взаємодії, інтуїція в комунікації, соціальний інтелект); лідерського (організаторські здібності, здатність до прийняття рішень, психологічна переконливість, авторитетність, гнучкість стилю лідерства). У третьому розділі проведено відстеження змін у рівні сформованості лідерських якостей майбутніх психологів. Про ефективність розроблених педагогічних умов свідчать дані контрольного етапу дослідно-експериментальної роботи. У дослідженні експериментально доведена ефективність педагогічного забезпечення визначених умов. Проведений кількісний, якісний і статистичний аналіз засвідчив позитивну динаміку рівня сформованості лідерських якостей студентів експериментальної групи. Отримані результати можуть бути застосовані в практиці професійної підготовки майбутніх фахівців інших спеціальностей.

2. Khaziyevev Arseniy. Developing leadership qualities in future psychologists in higher education institutions. – Qualification for scientific work on the rights of the manuscript. Thesis for the degree of Doctor of Philosophy in the field of 011 «Educational and Pedagogical Sciences» – National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2025. The dissertation provides a theoretical analysis of the problem and proposes a new solution to the scientific task, which consists of identifying and theoretically substantiating pedagogical conditions and experimentally testing their impact on the formation of leadership qualities in future psychologists in higher education institutions. Subject of research – Process of professional training of future psychologists in higher education institutions. Subject of research – Pedagogical conditions for developing leadership qualities in future psychologists at institutions of higher education. The

purpose of this research is to investigate the impact of scientifically grounded and experimentally verified pedagogical conditions on the formation of leadership qualities in future psychologists in higher education institutions, specifically on the level of development of the specified quality. The introduction substantiates the relevance and expediency of scientific study of the problem of leadership qualities formation in future psychologists in higher education institutions, which is reinforced by the need to eliminate the identified contradictions that objectively exist in the pedagogical theory and practice of modern higher education institutions, in particular: - between the social need for specialist leaders capable of managing change, professional reflection, and social responsibility, and the insufficient level of leadership qualities in graduates of higher education institutions; - between the need to develop innovative pedagogical technologies for the formation of leadership qualities in future psychologists and the lack of scientifically based models and methodologies that would ensure the effective integration of these technologies into the educational process; - between the need to prepare psychology students for leadership activities in the context of modern challenges and the insufficient psychological and pedagogical support for the process of developing leadership potential in higher education institutions. In the first part, based on the clarification of the essence of key research concepts ("leadership potential," "leadership potential of psychology students," "competence-based approach," "competence-based approach to the formation of leadership qualities in future psychologists," "formation of leadership qualities in professional training"), the leadership qualities of future psychologists are defined as an integrated set of personal and professional characteristics (value-motivational, cognitive, communicative, emotional-volitional, reflective) that ensure the ability to effectively organize joint activities, guide the development of others, make informed decisions in conditions of professional responsibility, and promote the harmonization of interpersonal relationships in various social contexts. The specifics of psychological leadership have been identified, comprising a unique combination of classic leadership qualities with the professional competencies, values, and ethics of the psychology profession. An analysis of the current state of training future psychologists in higher education institutions has been conducted. In the second part, the structure of developing leadership qualities in future psychologists is presented as a set of interconnected components: cognitive (knowledge of leadership theory, psychodiagnostics, counseling, as well as skills in analyzing behavior and managing interpersonal interactions); motivational and value-based (personal interest in professional activity and a formed system of values that guides the behavior of the future psychologist-leader); emotional-volitional (emotional stability, emotional flexibility, empathy, tolerance, self-regulation, purposefulness, stress resistance, and initiative); communicative (interpersonal communication skills, constructive interaction, intuition in communication, social intelligence); leadership (organizational skills, decision-making ability, psychological persuasiveness, authority, flexibility of leadership style). The third section examines the changes in leadership qualities that future psychologists will develop. The effectiveness of the developed pedagogical conditions is evidenced by the data of the control stage of the experimental work. The study experimentally proved the effectiveness of pedagogical support for the specified conditions. Quantitative, qualitative, and statistical analyses showed positive dynamics in the level of leadership qualities of students in the experimental group.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Хазієв А. В. Формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти: аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень. Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. № 1. С. 74-85.
- 2. Хазієв А. В. Трансформаційне лідерство та його роль у формуванні лідерських якостей майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. № 3. С. 89-99.
- 3. Грень Л. М., Хазієв А. В. Компоненти психологічної готовності майбутніх психологів-лідерів до професійної діяльності у закладах вищої освіти. Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка»): журнал. 2025 № 6(36). С. 918-929.
- 4. Хазієв А. В. Педагогічні умови формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Суспільство та національні інтереси. (Серія «Педагогіка»). № 8(16) 2025. С. 306-314.
- 5. Хазієв А. В. Лідерські якості майбутніх психологів – ключ до професійного успіху. Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ «ХПІ», 2025. № 3. С. 151-162.
- 6. Хазієв А. В. Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка»). № 10(56), 2025. С. 1073-1084.
- 7. Хазієв А.В., Грень Л. М. Особливості формування лідерських якостей у майбутніх психологів: виклики сьогодення. Психологічний інструментарій розвитку лідерського потенціалу сучасної молоді: теорія і практика: Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів та молодих вчених (12 жовтня 2023 р.) / за заг. ред. Н.В. Підбуцької. Харків : НТУ «ХПІ», 2023. 193 с. С. 159-162.
- 8. Arseniy Khaziev. Leadership qualities formation of future psychologists: theoretical aspect. Performanțe într-o economie competitivă : [culegere de lucrări ale Conferinței Științifice Internaționale, 21-22 septembrie 2023 și Mesei Rotunde "Leadership in education: an inclusive approach", 7 octombrie 2023] : (ediția 10) / comitetul științific: Valentin Răilean (președinte) (Moldova), Sorin Mihai Radu (România) [et al.]. Chișinău : [Imi-Nova], 2023 (Impressum). 115 p. P. 109-110.
- 9. Khaziyev Arseniy. Adaptation of foreign leadership development models to leadership qualities formation of future psychologists in high schools of Ukraine. Лідери XXI століття. Погляд у майбутнє: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 26-27 жовтня 2023 р. / За заг. ред. Романовського О. Г. Х. : НТУ «ХПІ», 2023. 141 с. С. 7-8.
- 10. Хазієв А. В., Грень Л. М. Відповідальність та її роль у формуванні лідерських якостей майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес [Електронний ресурс] : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. студ. і аспірантів, 18-19 квітня 2024 р. / гол. ред. А. В. Кіпенський ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Електрон. текст. дані. Харків, 2024. 605 с. С. 224-225.
- 11. Хазієв А. В. Погляди дослідників на структуру лідерських якостей у майбутніх психологів та їх формування у закладах вищої освіти / А. В. Хазієв // Наукова школа академіка Івана Зязюна у працях його соратників та учнів : матеріали 8-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 23-24 травня 2024 р. / заг. ред. О. Г. Романовський ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : НТУ «ХПІ», 2024. С. 202-204.
- 12. Хазієв Арсеній. Розвиток лідерських якостей у майбутніх психологів у закладах вищої освіти. XXXI International scientific and practical conference «Scientific Research in the Conditions of Rapid Development of Information Technologies» (July 17-19, 2024). Helsinki, Finland. International Scientific Unity, 2024. 201 p. С. 126-128.
- 13. Khaziyev Arseniy. Extraordinary work in the formation of leadership qualities of future psychologists in institutions of higher education. Această Culegere de lucrări științifice a fost elaborată ca urmare a desfășurării Conferinței Științifice Internaționale "Creative interdisciplinary cooperation: proceedings ideas in education research and innovation" în zilele de 11-12 noiembrie 2024. Moldova. P. 128-132.
- 14. Хазієв А. В. Професійне становлення майбутнього психолога-лідера під час навчання у ЗВО. Актуальні проблеми соціального розвитку в суспільстві змін = Pressing problems of social development in

society of changes [Електронний ресурс] : матеріали 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 27-29 березня 2025 р. / заг. ред. А. В. Кіпенський ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Електрон. текст. дані. Харків, 2025. 188 с. С. 34-35.

- 15. Хазієв А. В. Роль самооцінки у формуванні лідерських якостей майбутніх психологів. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези доповідей XXXIII міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2025, 14-17 травня 2025 р. / за ред. проф. Сокола Є.І. Харків: НТУ «ХПІ», 1882 с. С. 1333.
- 16. Хазієв А. В., Грень Л. М. Роль лідерських якостей студентів-психологів у майбутній професійній діяльності. Наукова школа академіка І.А. Зязюна у працях його соратників та учнів: матеріали 9-ї наук.-практ. конф. 22-23 травня 2025 року / за заг. ред. Романовського О. Г. МОН України, НАПНУ, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» [та ін.]. Електрон. текст. дані. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. 193 с. С. 89-91.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грень Лариса Миколаївна

2. Larysa M. Gren

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4466-6018

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лебедик Леся Вікторівна

2. Lesia V. Lebedyk

Кваліфікація: д. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6538-6256

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нестуля Світлана Іванівна

2. Svitlana I. Nestulia

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0599-6647

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Івана Банка, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Укоопспілка

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романовський Олександр Георгійович

2. Oleksandr Romanovskyi

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0602-9395

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гура Тетяна Віталіївна

2. Tetiana Hura

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2323-3440

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Підбуцька Ніна Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Підбуцька Ніна Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Хазієв Арсеній Вадимович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна